

сирѣчъ, че всяко едно понятіе состои отъ нѣколко общи бѣляци, отъ които единъ быва неговъ объемъ, а други-тѣ — негово съдѣржанье, и че, като послѣдни-тѣ се разложатъ, то пакъ ще произлѣзе формално объемъ и съдѣржанье; — и туй друго не е, освенъ родотвореніе и видотвореніе; а извѣстно че, за да можемъ да сѫдимъ или да разбираемъ едно понятіе, трѣба сознательно и ясно да знаемъ формално-то му отношеніе (родовое или видавое). Тѣй напримѣръ, мѣкаръ маймунъ-тѣ Уранъ-гутанъ има нѣкои способности кой-то го уприличявать и приближавать до человѣка, но спорядь формалнѣ-тѣ му направъ, онъ пакъ принадлежи на родъ-тѣ на маймуни-тѣ, а не на человѣци-тѣ.

Вещество-то на сужденіе-то сѫ сами-тѣ понятія; между тиа, едно трѣба да е коренно, отъ кое-то други-тѣ сѫ произведени. Коренно-то понятіе се називава подлежаще, а произведено-то — сказуемо, за които мы въ прилично-то имъ място пространно и хортувахмы. Способъ-тѣ же, или отношеніе-то, чрезъ кое-то сказуемо-то е свѣрзано съ подлежащето, називава се форма на сужденіе-то; тѣй напримѣръ, като разсѫждамы за „благодѣяніе-то“ казвамы вѣобще, че оно е: *едно благородно качество на душа-та* — това е формалнїй бѣлягъ на понятіето. Слово *благодѣяніе* е коренное, или *подлежащее*, отъ кое-то могѫтъ да се произведѫтъ разни други бѣляци; които, спорядь различно-то си отношеніе къмъ подлежащете, съобщаватъ му и различни значеніа. Спорядь това различно отношеніе на произведенни-тѣ бѣляци, които ставатъ также сказуеми, образуватъ се и различни-тѣ форми на сужденіе-то. Таковимъ образомъ въ горѣзложеній примѣръ — коренно-то слово „благодѣяніе“ може да се яви и извѣрши въ разни форми, както и дѣйствително *благодѣяніе*-то става чрезъ пары, чрезъ съвѣты, чрезъ